

MES—
VIENA TAUTA

B
9 (L) ²³/₂₅

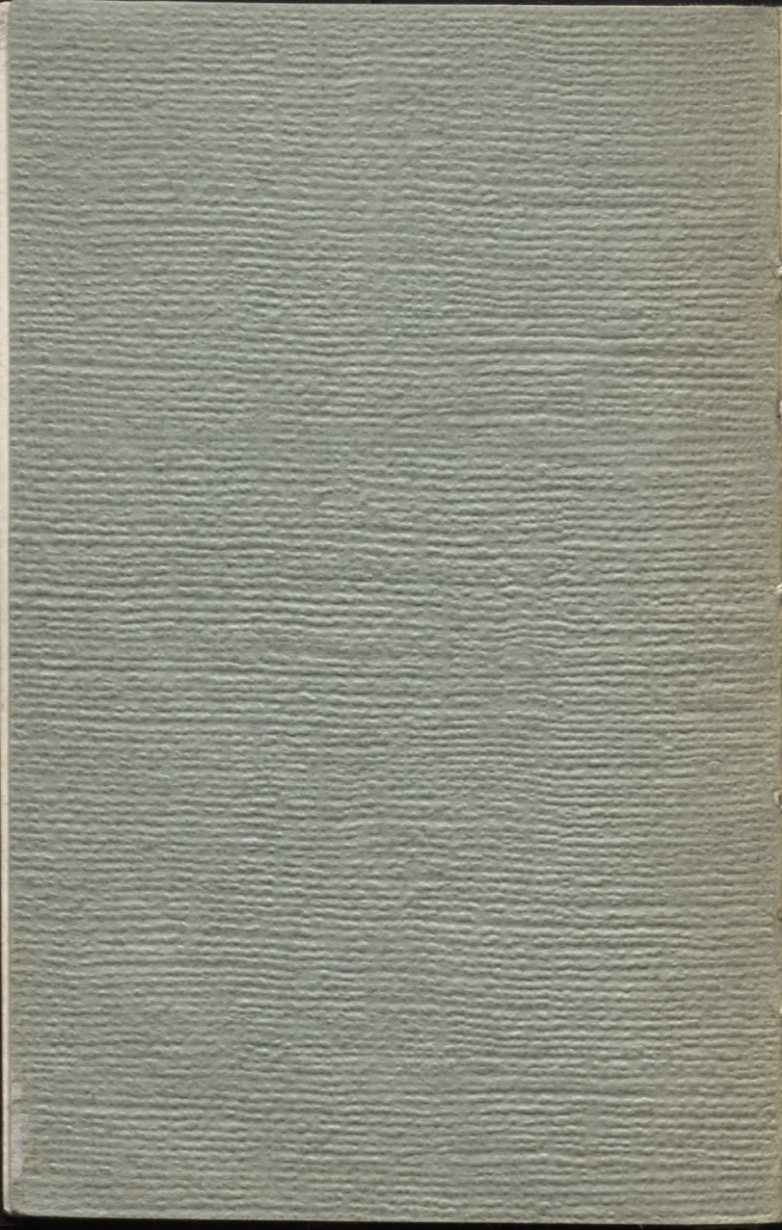
Lietuvija Latvija ...

Lietuvių Latvių Vienybės

X.

Kongresas

Kaunas, 1934 m.
Vytauto Didžiojo Universitetas

9(L) 23/25

LIETUVIŲ LATVIŲ VIENYBĖS

X. KONGRESAS

1934. VI. 9—11 d.

Kaunas, Vytauto Didžiojo Universitetas

~~10512~~

Veisiejų biblioteka
12.3.34

LIETUVJŲ LATVJŲ VIENĪBAS

X. KONGRESS

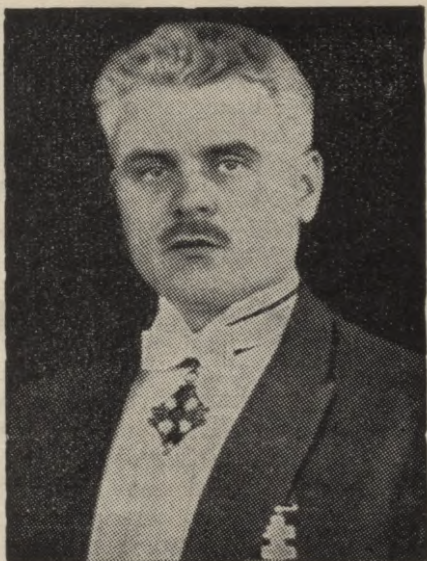

No 9—11 jun., 1934

Kaunas, Vitauta Diža Universitate

Paruošē A. Briedis. Išleido
Lietuvių Latvių V. Dr-jos
Valdyba. Spausdino V. At-
kočiūno spaustuvė, Kaune.

Liet. Latvių V. Dr-jos pirm.
A. Merkys.

Pabaltijo valstybių savisauga

Pabaltijo valstybės Lietuva, Latvija, Estija vainiku supa Baltijos jūrą iš pietryčių. Baltijos jūra jas surišo vienu likimu. Visos jos, būdamos vienose geografinėse sąlygose, turi sau prieš akis vienodus geopolitiškus uždavinius. Jos turi būti susirūpinusios, kad Baltijos jūroje visumet ga-

lētų turėti laisvas rankas. Baltijos jūra joms suteikia savisaugos garantija, kuri užtikrina drauge ir trijulės nepriklausomybę. O kas gi brangesnio galėtų būti šioms, tiek audrų pernešusioms senoms tautoms, kaip Nepriklausomybę?

Šioji laisvė, visų trijų valstybių kovoj įgyta, tik kovoje galės būti išlaikyta. Šios trijulės uždavinys: vieni kitus geriau pažinti, būti artimais, drauge džiaugtis kultūriniais, ekonominiais ir politiniais laimėjimais, bet taip pat, jei pasirodytų tamsūs debesys virš jų galvos—kovoti už savo Nepriklausomybę, kaip kovojo mūsų proseneliai ranka į ranką. Tik tryse susijungusios galės išrutulioti šios tautos savo genijų, galės jos drauge kurti ir sava kūryba įnešti kaiką naujo žmonijos lobyne. Ir neveltui savo senolių pratarmė sako: kur trys stos, visados, daugiau padarys.

Antanas Merkys,

Lietuvių Latvių Vienybės Draugijos Pirm.

Latvju Lietuvju Vienibas biedriba (Riga)

L.-L. V. nodibināta 1921. g. 1. februārī.

L. L. V. ir stingri nacionāla, jo par vienas pilntiesīgiem biedriem var būt tikai latvieši(-tes) un lietuvji(-ves), bet cittautieši tikai par veicinātājiem biedriem.

L. L. V. izpildu orgāns ir valde, kura sastāv no 15 personām (10 latv. un. 5 liet.), pie kam tās ievēlamas uz 3 gadiem.

Latvių Liet. V. Dr-jos pirm. inž. J. Riteris.

L. L. V. biedru skaits vinas pastāvēšanas laikā pastāvīgi audzis: 1921. g. bija 126, bet 1933. g. 452 personas.

Abu tautu tuvināšanas labā L. L. V. biedrība sarīkojusi Latvijā, Rīgā, 5 latvie-

šu un lietuvju kongresus: 1924., 1926., 1928., 1930. un 1932. gadā. Gluži tāpat darbojusies Kaunas L. L. V. biedrība, sarīkodama kongresus Lietuvā: 1925. g. Kaunā, 1927. g. Klaipēdā, 1929. g. Kaunā, 1931. g. Kaunā un šogad tāpat Kaunā. Šie kongresi bijuši arvienu kupli apmeklēti: 200-500 personām. Latviešu un lietuvju kongresu dalībnieki rekrutējas galvenā kārtā no abu tautu izglītotākajām aprindām augstskolu mācības spēkiem (profesoriem, docentiem, lektoriem, asistentiem), akadēmiski izglītotām personām (ārstiem, juristiem, vēsturniekiem, filologiem, inženieriem, agronomiem, brīvmāksliniekiem etc.), mācītājiem, ģimnaziju un elementārskolu direktoriem un skolotājiem, sabiedriskiem darbiniekiem, rakstniekiem, dzejniekiem, žurnālistiem, studentiem u. t. t. Latviešu un lietuvju nolasīto un diskutēto referātu temati ir ļoti vispusīgi, bet tomēr tie ir tādi, lai tuvinātu un vienotu abas brāļu tautas, lai iznīcinātu savstarpējās nesaprašanās. Priekšlasījumu skaits sniedzas jau pie 100 un tādēļ tos visus uzskaitīt gandrīz nav iespējams.

Bez šiem lielajiem latviešu un lietuvju kongresiem abu L. L. V. Biedrību sadarbība izpaužas vēl tājādādi, ka biedrības notura 2 reiz gadā valžu kopsēdes, pārmainus, Kaunā un Rīgā. Šajās valžu kopsēdēs pārspriež par dažādiem kopējiem jautājumiem, galvenā kārtā, par sīkām nesaskanām un traucējumiem abu tautu dzīvē un arī par visādiem kopdarbības veidiem abu tautu starpā.

L. L. V. biedrība (Rīgā), bez tam, rīko ik gadus 2—3 abu brāļu tautu tuvināšanas koncertus, vakarus un izrīkojumus. Arī priekšlasījumus ik gadus notur, bet ne periodiski.

L. L. V. biedrība, sākot no 1921. g. rudens, rīko un uztur līdz šim lietuvju valodas mācības kursus. Lietuvju valodu māca pa vakariem 2 reizes nedēļā ik pa 2 stundām, pie kam viena reize veltīta teorijai un otra praktikai (sarunām, lasīšanai, diktātiem, rakstu darbiem etc.). Lietuvju valodas kursi ir viengadēji, be tie tomēr iepazīstina klausītājus ar lietuvju valodas pamatiem, tā ka kursants tālāk var diezgan viegli rīkoties pašmācības celā.

Pie L. L. V. biedrības pastāv Akadēmiskā sekcija, kurā vienības darbā ieinteresē izglītotās aprindas un akadēmisko jaunatni. Turpmāk nodomāts šo sekciju paplašināt un tādēļ arī nosaukt par kulturālo sekciju.

Bez tam pie L. L. V. Biedrības darbojas vēl Dāmu komiteja, kurai jā rūpējas par koncertu, izrāžu, vakaru etc. sarīkošanu.

Priekš 2 gadiem pie L. L. V. biedrības ir nodibināts dziedātāju jaukts koris, kuru noorganizējis un vada diriģents K. Prūsis. Dziedātāju kori ir ap 60 — 70 pers., pie kam gandrīz puse ir latvju un otra puse lietuvju. Koris ļoti sekmē tuvināšanas darbu un, protams, izrīkojumus, jo nav jāņem koncertos sveši kori.

Inž. J. Rīteris.

Latvju Lietuvju Vienības priekšsēdis.

Lietuviai ir latviai

Vieno kamieno — dvi šakos mes.
Ir vienas titnagas iš mūsų ugnį išskelia.
Nors amžiais bendras mum ir dildė žymes,
Nors nūdien ir stovim ties kryžkeliu.

Stovim ties kryžkeliu ir dairomės vis:
Kur rytdienai rast draugų kelionei.
Jau tariam: štai draugas! O gal būti jis,
Tik tyko paverst mus savąja kolonija...

Vienos esam motinos ir tėvo to pat.
Tos pačios mum marės lopšinę niūniavo.
Ir pušys tos pačios per amžius kasmet
Mus drąsino žygiu senom pasakom savo...

Tos pasakos senos, kaip piliakalniai mūs,
Kur miškus ir laukus puošia mum lig pat
[estų,
Jos sako, kaip priešas nevienas nuožmus,
Parkrito tenai, nors ir puolė mus piestu.

Jos porina dar, kaip, senovėj žiloj,
Mūs bočiai geriau, vai, geriau sugyveno.
Kaip visi išvien rinkos ir išvien priešus
[klojo
Išvien gindami vieną garbę mūs seną.

Vai, supraskim, supraskim ir nūdien mes
[tai,
Kad mum reikia išvieno budėt del mūs,
[žemių.

Vieniems pietuos, antriems rytuos piktai
Tą pat, tą pat juk priešai lemia...

Liudas Gira.

Lietuvių Latvių Vienybės X kongreso,
įvykstančio 1934.VI.9—11 d. d. Kaune,
Vytauto Didžiojo Universiteto I rūmų
didžiojo salėj

Programa

VI.9 d.

- 7,50 val. Svečių sutikimas stoty.
12,— val. Aisčių Pabaltijos valstybių žemėlapių parodos atidarymas, Universiteto I rūmuose.
16,30 val. Kongreso pradžia.
17,— val. Liet. Latv. Vien. Draug. Pirm. p. A. Merkio kalba.
17,15 val. Lat. Liet. Vien. Draug. Pirm. p. J. Riterio kalba.
17,30 val. Liet. Šaulių choras, p. Martionio vedamas.
17,40 val. Prezidiumo rinkimas.
17,45 val. Sveikinimai.
18,20 val. K. Pauluks: Pabaltijo trijų valstybių sąjunga.
18,45 val. G. Galvanauskas: Pabaltijo valstybių ekonominis ir politinis bendradarbiavimas. Trumpa pertrauka.
19,20 val. A. Kacens: Pabaltijo valstybių ekonominis bendradarbiavimas.
19,40 val. Dr. P. Skardžius: Kalbinės Lietuvių - Latvių artėjimo galimybės.
20,— val. Uždėjimas vainiko prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę. Latvijos un-to choras išpildo himnus.

20,30 val. V. D. Un-to studentų choro koncertas Vytauto parke.

VI.10 d.

P A S K A I T O S.

- 9,— val. P. Dardzans: Pabaltijo valstybių tarptautinė kalba.
- 9,20 val. Prof. K. Pakštas: Pabaltijo valst. tarpt. kalba.
- 9,40 val. Prof. E. Blese: Baltų kalbų įtaka į gudus.
- 10,— val. Diskusijos.
- 12,— val. Akademinis vienybininkų posėdis, V. D. Un-to salėj.
- 15,— val. Kongreso rezoliucijų priėmimas.
- 16,35 val. L. L. V. Dr-jos pirmininko baigiamoji kalba.
- 16,45 val. Kongreso uždarymas.
- 20,30 val. Latvijos Un-to studentų choras Valst. Teatre, p. Bobkovičiaus vedamas.
- 21,30 val. Priėmimas L. Karininkų Ramovėj.

VI.11 d.

- 9,— val. Ekskursija į Mariampolę.
- 17,— val. Priėmimas Latvijos Pasiuntinybėj.
- 22,15 val. Svečių išvykimas.

Programma

1934.VI.9-11 d. Kaunā, Vitauta Diža
Ūniversitātes aulā.

VI.9 d.

- plkst. 7,50 Kongresa viesu sagaidīšana
stacijā.
- plkst. 12,— Baltu tautu geografisko karšu
izstādes atklāšana Ūniversi-
tātes I. ēkā.
- plkst. 16,30 Kongresa atklāšana.
- plkst. 17,— Lietuvju - Latvju Vienības
Biedrības priekšsēža, Kaunas
pilsētas galvas, A. Merka runa.
- plkst. 17,15 Latvju - Lietuvju Vienības
priekšsēža ing. J. Rītera runa.
- plkst. 17,30 Liet. aizsargu koris, dirig.
Martinona vadībā.
- plkst. 17,40 Prezīdija vēlēšanas.
- plkst. 17,45 Apsveikumi.
- plkst. 18,20 Zv. adv. K. Pauluks: „Baltijas
Trijvalšku Savienība“.
- plkst. 18,45 G. Galvanauskas: „Baltijas
Valšku ekonomiskā un poli-
tiskā sadarbība.“

Iss starpbrīdis.

- plkst. 19,20 Cand. rer. merc. A. Kacens:
„Baltijas Valšku ekonomiskā
sadarbība.“
- plkst. 19,40 Dr. P. Skardžius: „Valodnieciskās
Lietuvju - Latvju tuvi-
nāšanās iespējamības.“

- plkst.20.— Vaināga nolikšana pie piemi-
nekla, kritušiem par Lietuvas
brīvību. Latvijas Ū-tes koris.
plkst. 20,30 V. D. Ū-tes studentu kora kon-
certs Vitauta parkā.

VI.10 d.

Priekšlasījumi.

- plkst. 9,— Cand. rer. merc. P. Dardzāns:
„Starptautiskā valoda Balti-
jas valstīs.”
plkst. 9,20 Prof. K. Pakštas: „Baltijas
valšku starptautiskā valoda.”
plkst. 9,40 Prof. E. Blese: „Baltu Valodu
ietekme Baltkrievu valodā.”
plkst. 10,— Diskusijas.
plkst. 12,— Studentu — vienībnieku sēde,
V. D. Ū-tes aulā.
plkst. 15,— Kongresa rezolūciju piejem-
šama.
plkst. 16,35 Liet. - Lat. Vien. Biedr. priekš-
sēža noslēguma runa.
plkst. 16,45 Kongresa slēgšana.
plkst. 20,30 Latvijas Universitātes studen-
tu kora koncerts Valsts Te-
ātrī, dirig. A. Bobkoviča va-
dībā.
plkst. 21,30 Rauts Lietuvas Virsnieku
„Rāmovē” zālē.

VI.11 d.

- plkst. 9,— Ekskursija uz Mariampoli.
plkst. 17,— Pieņemšana Latvijas Sūtnie-
cībā.
plkst. 22,15 Viesu izvadīšana.

Aisčių vienybė—aisčių galybė

Primityviai sąjunga, tai savo jėgos rasi-
niais pamatais ir tautų ir giminių gimini-
gumu, latv. radniecība. Politiškai ir vals-
tybiškai sustiprinant savo padėtį ir ap-
saugant savo tautiečius nuo svetimų žmo-
nių pavojaus — steigėsi vienvaldiški vie-
netai nuo Mindaugo iki Vytauto laikų.
Aisčių tautų glūdumose slepiasi kūryba
grynai rasiškos, t. y. indoariečių kilmės
ir todėl atsirado kiekvienos tautos (kal-
bos ir kolektyvios kūrybos pradžioj ir pa-
mate) — geniališki poetai ir mąstytojai.
Prūsiose filosofas Kantas, sėšlių poetas
Duonelaitis, didžiausis lietuvių kalbos ži-
novas Daukša Mikalojus, Dzūkų — Dai-
navos šalyje dramaturgas Krėvė Micke-
vičius ir Latvijos poetai Rainis ir Aspazi-
ja. Pirmas, kuris priartino aisčius prie
Baltijos jūrų veiklos, buvo Krišjanis Val-
demaras ir Lietuvos politikas ir lietuvių
tautos pasaulinis didvyris Vytautas Didy-
sis.

Dabar aisčių tautos galybė apsireiškusi
ne tiktai Lietuvos, Baltgudijos ir Ukrain-
nos ribose nuo Baltųjų iki Juodųjų marių,
bet ir vakarų Europos kelių.

Atsikračiusi giminingumo ir broliavi-
mosi principo (asins ir kraujo broliai, už-
kūriai ir žentai) respublikoniškoji Lietu-
va, kaip 22 metai atgal Latvių poetas Rai-
nis praregėjęs, kad „balto jūrų tautos
sledz ka rotala“ ir įsteigė politišką sąjun-

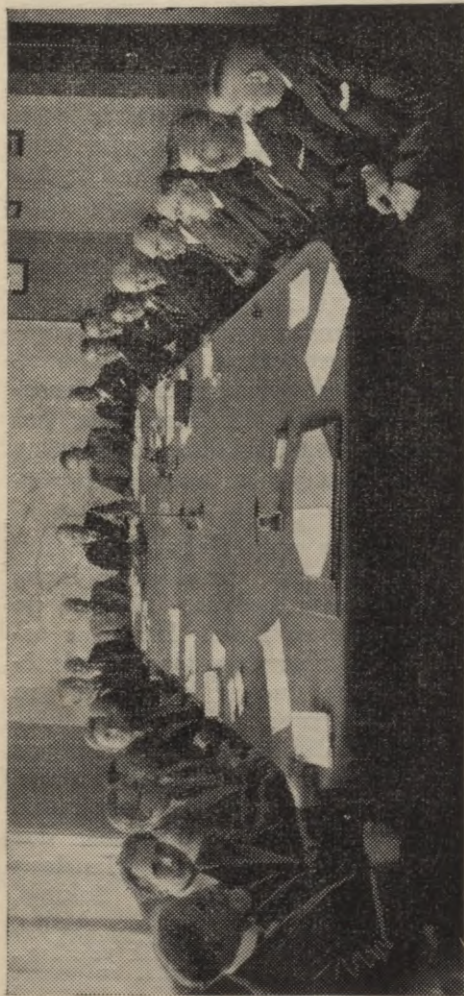
gą baltų — aisčių, suomių — aisčių ir skandinavų tautinių grupių. Trys tautos istoriškam laikmety prislėgtos vienodais krikščionybės pamatais: Lietuviai, Latviai ir Igauniai, nekalbant jau panašiom kalbom, susidaro trijų Pabaltijo valstybių sąjungą ir sugretina savo politikos veikimą bendroje kryptyje, apsisaugojant nuo negeistinių ir neprašytų garantijos atstovų.

Nėra jokios tragedijos aisčių tautų likime, yra tiktai, apsimainant aplinkybėmis, uždavinių pasikeitimas ir Vytaiškasis stengimasis priėti prie laisvųjų tautų veikimo sujungimo. Plotas aistiškas nuo seniausių epineolito laikų, kada aisčiai gyveno savo protėvynėj neišsiskyre, apėmę žemę nuo Vislos upės pakrančių iki Suomių—aisčių žioties ant Nemuno, Prėgelio, Dauguvos krantų pietuose, Būgos pakrantėje.

Tenai juos sutiko iš Galicijos atvykusieji krikščionystės skelbėjai, Apuolėje Wikingai, dar pusiau pagonys ir Ringos - Dauguvos santakoj Liubeko Hamburgo krikštytojai. Jau krikščionystės laikuose atsirado Prūsų Lietuvių tarpe Rapagelonis, Kulva-Kulviškis, Mažvydis, humanistai, kalbotyros ir literatūros įsteigėjai. Latvijoje pasižymėjo Erdmanas Tolgsdorfas iš Gutstadto ir visa eilė lingvistų nuo Mancelio iki Endzelino.

Prof. E. Volteris.

Liet. Latviu ir Liet. Estu v. dr-ju tarpvaldybinis posedis 1934.V.26. Is kaires: prof. Gaigalaitis, A. Antons, A. Briedis, B. Radzins, A. Bitlierius, A. Umbras, inz. Paegle, prof. Volteris, Latviu liet. v. p. inz. Riteris, Liet. latviu v. p. A. Merkys, G. Galvanauskas, doc. Zalkauskas, Liet. estu v. p. Vileisis, Sim. Vanagas, Andriulyte, prof. Bagdonas, prof. Macys, Makauskas, Stakelė, maj. Ardicakas.

Baltijos vienybė

Šių metų X Lietuvių - Latvių vienybės kongresas yra suteikęs malonių naujenybių. Tan kongresan buvo kviečiami ir estų tautos atstovai, kaipo pilnateisiai ir lygūs kongreso dalyviai. Renkamės visų trijų Pabaltijo valstybių žmonės, kad ir tuo kongresu realiai pabrėžti visų trijų valstybių veikiamą vienybę.

Pasauly grumiasi milžiniški valstybių vienetai. Kai kurie mažesnieji iš šių vienetų dedasi į sąjungas, tveria unijas, rūpinas savo saugumu. Laikas ir mums pasirūpinti savo saugumu ir savo nepriklausomybės išlaikymu. Ne tik išlaikymu, bet vis dar didesniu sustiprinimu, kad mūsų Baltijos pajūry žydėtų ir laimė ir gerovė žmonėse.

Toksai rūpestis apie Pabaltijo tautų gerovę jau seniai, dar prieš didįjį karą, buvo klestėjęs mūsų širdyse. Būdami po rusais mes norėjome, kad ir latviai ir estai išsilaisvintų. Labai džiaugiamės, girdėdami, kaip suomia tu ar kitu būdu yra gynę savo savistovumą, savo kalbą. Gėrėjomės iš to ir patys širdyje ūgdėme tuos pačius meilės jausmus prie savo kalbos, prie savo žmonių. Aš patsai prisimenu tuos laikus, kuomet studentaudamas dar pirmą sykį lankiausi Estijoje ir klausiausių dainų, gėrėjausių tautiniais šokiais, jaunuomenės pasilinksminimais. Aišku, nieks nekalba rusiškai, o vien tik estiškai. Atsimenu ir paskesnius laikus, kuomet

1905 metais estai ir latviai buvo kiek žymiau subruzdę. Sekėme jų žygius, biauromės rusų kariuomenės siautimu ir brutališku elgesiu su vietos žmonėmis. Visa mūsų simpatija buvo latvių ir estų pusėj.

Atėjo sunkūs pasaulinio karo laikai. Mums lietuviams teko pakelti sunkią okupacijos naštą. Kentėjome. Tačiau pradėjo smukti vokiečių galybė. Paaiškėjo, kad vokiečiams nepasiseks paimti — nė mūsų Lietuvos, nė Kuršių, nė Estų žemių. Pradėjome jau reikalauti laisvos ir nepriklausomos Lietuvos su sostine Vilniumi, o taipgi tokios nepriklausomybės ir Latvių ir Estų tautoms. Vaizdavomės mūsų ateitį, kaipo federatyvinę Lietuvą, Latvijos ir Estijos respublikų sąjungą, prie kurios dar turėjo prisidėti ir laisvoji Baltgudija. Natūraliu centru visoms toms respublikoms vaizdavomės Vilnių. Tokio bent turinio politines aspiracijas rašinėjome baltgudžių laikraštyje, kursai buvo leidžiamas brolių Luckevičių Vilniuje. Toliau ir vėl ryškus etapas, jau susikūrus nepriklausomoms Pabaltijo respublikoms. Gana prisiminti varytą akciją dr. Jono Šliūpo ir darytus Rygoj pasitarimus dėliai vienybės. Nutrūko. Užėjo mat nelabasai Želigovskis ir sudrumstė tyrius santykius tarp mūsų ir Latvijos. Ir vėl praėjo virš 10 metų darytų pastangų susiprasti, užmegsti tarpesnius tarpusavius santykius. Įsivyravusi ekonominė krizė kenkia tiems santykiams pagerėti. Kiekviena iš valstybių stengėsi pati, savo išdirbiniais apsieiti, neišleisti svetur savo valiutos. Begindamos savo vals-

tybių reikalus, šalys užmiršdavo, ką viena kitai yra gero padarę ir ieškojo priekabių kiek įsipykdamo. Tuomet lengva jau buvo prisiminti tai vienas tai kitas iš praeities atsitikimas, kuomet, girdi, latviai yra pasinaudoję mūsų silpnesne padėtim karo laikais ir užėmė tokią teritorijų dalį; latviai, žinoma, prisimindavo ką nors panašaus dėl mūsų ir to viso vaisius — atšalimas; nematymas kokios nors naudos iš glaudesnių santykių užmezgimo su kaimynais. Tačiau ilgainiui paaiškėjo, kad toksai atsiribojimas nuo kaimynų, susidarius pasauly tokioms apystovoms, kurios verčia jungtis ir daryti tokius susitarimus su viena ar kita valstybių grupe, nėra girtinu dalyku. Mes lietuviai, pirmieji tat supratome ir drąsiai pasiūlėme glaudų tarp visų trijų Pabaltijo valstybių bendradarbiavimą. Pasiūlėme be kokių egoistinių sumetimų, nes pasakėme, kad specialiais klausimais, kurie gali rūpėti tik vienai ar kitai valstybei, mes lietuviai nė latvių, nė estų nevaržome. Todėl nestatome visai nė to reikalavimo, kurį mes lietuviai, kaip visuomenės veikėjai, norėjome statyti, būtent, kad latviai ir estai privalą pripažinti mūs teises į Vilnių ir suprasdami, kad paėmus Lenkijai smurto keliu mūsų sostinę, yra ižeista mūsų nepriklausomybė, kurią jie latviai ir estai privalo ginti tuo pačiu pasiryžimu, kokiu mes turėtume ginti ižeistą Latvijos ar Estijos nepriklausomybę. Reikalaujame tik, kad santykiuose būtume džentelmenais ir nedarytume, kas aiškiai gali būti kito kaimyno atjaus-

ta, kaip negerumas. Tame jau didis ir drąsus žingsnis pirmyn.

Dabartinis kongresas turėtų apibūdinti tolimesnius kelius, kuriais eidamos visos šios trys tautos galėtų sueiti į vienybę.

Jonas Vileišis.

Lietuvių - Estų draugijos pir-kas.

Pabaltijo vastybių politinis bendradarbiavimas

Šiandieną pasaulis pergyvena didžiausią sukrėtimą. Pasaulis dar neatsigavęs nuo ekonominio gyvenimo smūgių, kai junta dideli smūgiai politiniam gyvenime. Tautų sąjunga nustojo tos svarbos, pasitikėjimo, kurį anksčiau turėjo. Nusiginklavimo konferencija pergyvena didžiausią krizę, o kaikurie valstybės vyrai skelbia, kad karai neišvengiami, tiesiog būtenybė. Tokiu būdu pasitikėjimo permaža didelėm valstybėm, kad jos galėtų atstatyti pasaulinę taiką.

Mes atsimeiname keturių paktų ir eilę kitų paktų, kurie riša didžiules valstybes. Šie paktai iki šio laiko nedavė gerų vaisių, nes Europoje vyksta didžiulis tautinėmis ambicijomis paremtas susiskaldymas, ekonominiame gyvenime — nusmukimas.

Tokio susiskaldymo galima išvengti tik nedidelių valstybių akcijai pasireiškus. Senutėje Europoje gali įnešti ekonomišką

ir politišką lygsvarą tik mažųjų ir vidutinių valstybių sąjungos.

Šiandieną jau yra atėjęs paskutinis momentas, kada reikalinga rimtai susirūpinti Pabaltijo bloku — Pabaltijo sąjunga. Baltijos pietryčiuose guli trys valstybės: Lietuva, Latvija, Estija, kurios bendra praeitimi ir bendru likimu surištos. Šios trys valstybės žvelgdamos į praeities puslapius teįsidėmi, kad jų likimas yra gyvai susijęs ir žymia dalimi pareiškęs nuo Baltijos jūros likimo. Kai svetimi nori paglemžti Baltijos jūrą, jai įsiviešpatauti, tuomet anksčiau ar vėliau grėsia pavojus ir patiems valstybėms.

Šios trijulės uždavinys besirūpinant savo nepriklausomybe, žiūrėti, kad Baltijos jūra nebūtų objektu kaikurios galybės, o kaip istorija moko, ši tegali būti bendras dominium maris baltici.

Šiam dominium sutvirtinti ši trijulė, kuri žengia bendrais keliais, turi eiti prie glaudesnio bendradarbiavimo. Šioms bendradarbiaujant — pavienės valstybės sutvirtėtų, o pasauliui garantuotą taiką Europos rytuose. Tesidėmi kiekviena šių trijų valstybių, teįsidėmi visas pasaulis, jei vienas iš trijų stipinų lūžtų, kiti du turėtų braškėdami sugniužti ir dalis Baltijos supančio lanko nušluota. Šios valstybės, norėdamos kurti, žengti į priekį, būti laisvomis ir galingomis, privalo ranka į ranką žygiuoti. Tik vienybėje galybė.

Ged. Galvanauskas.

Lietuvių Latvių Vienybės d-jos Gen. Sek.

Sveika Baltija!

Mūsų tautas supa didelės paslaptys. Nesuprantami ženklai randami ant praeities liekanų — gal raštas?

Taip artimai skamba didžiuliame žemės plote Baltijos pamariu į vakarus, vietų, ežerų, upių pavadinimai — argi tai miržas?

Iš istorijos rūkų, legendarine šventovės (Balizijos) skraiste apsiaustas taip užburiančiai spindi šventas Baltijos vardas — argi tai sapnas?

Mes šiandien esame be galo laimingi, nes ilgai ilgėtasi diena atėjo. Jai gražiausias papuošalas tai daina, kuri trykšta iš bendrų tautos sielos gelmių ir mums taip mylimų krūtinių. Tad teaidi jūsų dainų aidai — „Rīgā pirku sirmu zirgu“... ir telydi jie mus visur ir visada.

Sveiki, broliai baltiečiai, Baltijos žemės dalyj Lietuvoje!

Sveika baltų vienybė!

Stud. A. Umbras.

L. L. V. X kongresui rengti stud. komisijos pirmininkas.

Studentijų bendradarbiavimas

Prie Lietuvių Latvių vienybės idėjos įgyvendinimo gal daugiausia prisideda jaunimas, tų kraštų studentijos. Jau 10 metų,

kai gražiai veikia SELL studentų sąjunga, kurios kongresai, sporto olimpiados ir ekskursijos įvyksta kiekvienais metais. SELL s-gos veikla, reikia manyti, turėjo didelės įtakos ir į Pabaltijo valstybių vyriausybių darbą. Šiandien jau visų suprasta, kad tokia Pabaltijo valstybių sąjunga būtinai reikalinga.

Dabartiniam X L. L. Vienybės kongreso suruošime aktingai dalyvavo V. D. Universiteto stud. organizacijos, vadovaujant L. L. V. Akademinei Sekcijai.

Čia pirmoj eilėj paminėtinos korporacijos: Romuva, Samogitia, Filiae Samogitiae, R. Vaidilutė, Vilnija, Neo-Lithuania, Ateitininkų s-ga, Sim. Daukanto dr-ja, Sidrabenia ir kitos.

Kongreso paruošiamam darbui atlikti buvo sudarytos studentų komisijos. Keliolika lietuvių studentų sutiko kolegas latvius pakviesti pas save. Visas Latvijos Universiteto stud. choro sutikimas ir ap rūpinimas teko Lietuvos studentijai.

Pažymėtina, kad kongreso metu keletas mūsų korporacijų buvo pakvietusios latvių korporacijas: Neo-Lithuania — Frat. Lataviensis ir Letonia, Romuva — Beveronia, Ateitininkai—latvių Vienotne Filiae Samogitiae — Dzintra ir d. k.

Svarbu dar tai, kad studentai nepasitenkina vien viešėjimu, ekskursijomis. Jie vienybės idėją svarsto savo organizacijos susirinkimuose, ją studijuoja. Šitos studijos turi linkmę susilieti į vieną baltų (aisčių) susivienijimo sąjūdį. Štai „Romuvos“ korporacija iškėlė labai gražią mintį

Latvių dovana — lenta su reikšmingu parašu studentijai, esanti V. D. Universiteto salėje.

suruošti didžiulę aisčių parodą. Bet tokiam sumanymui įvykdyti reikalinga keletas metų. Šįmet padaryta jau pradžia ir nors skubotai surengta pirmoji aisčių — Pabaltijos valstybių žemėlapių paroda. Be iniciatorių, prie jos parengimo prisidėjo Universiteto Bibliotekos dir. prof. Vacl. Biržiška, prof. Pakštas ir k. Nereikėtų to sumanymo apleisti ir po metų kitų jau didžiąją aisčių parodą būtinai suruošti. Ji būtų praeities galybės ir ateities kelių vaizdas.

Lai skan dziesmas!

Lietuvieši un latvieši sirmajā senatnē ir bijuši viena tauta.

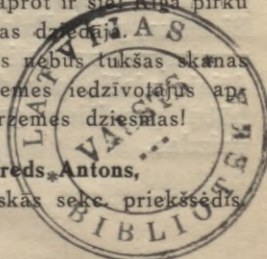
Cik mēs, pamatodamies uz drošiem avotiem, varam spriest, tad vēsturiskos laikos — sākot apmēram ar 1000 gadu pēc Kristus kur citu tautu rakstos tās sāk minēt — Lietuviešu - Latviešu tautas ir vienmēr dzīvojušas gandrīz tanis pašās vietās, kur mēs viņas arī vēl šodien atrodam. Šīs tautas, pie kurām agrāk piederējuši arī senie Prūši un Jatvingi, ka viņu valoda, kā arī zinās par viņu agrāko pagānu ticību liecina, reiz sense nos laikos bijušas **tikai viena cilts, viena tauta.**

Valodas zinā lai pievedam no tūkstošiem tikai dažus vārdus, kuri jo gaiši rāda šo tautu tuvu radniecību. 1) Latv. Dievs, liet. Dievas, senprūšu val. Deivas. latgaliešu izlokonē Deivs. Vienīgais līdzeklis, ar kura palīdzību zinātnieki-valodnieki ir nēmušies spriest par tautu aizvēsturiskiem laikiem ir valodu salīdzināšana. Neminēsim simtiem skaidru piemēru, jo gaišu liecību mums šinīs dienās par šo tautu radniecību nodos Latvijas Universitātes koris š. g. jūn. Kaunas Valsts Teātrī slavenā muzika - mākslinieka Artūra Bobkovica vadībā. Tiks izpildīti labāko latviešu komponistu darbi: „Jāzēpa Vītola, Jāņa Cimzes, Emīla Melngaila, Kalnina un A. Abeles. Loti dzīvi piemēri, kurus lietuvieši netulkojot saprot ir šie: Rīgā pirku sirmu zirgu, Kas tie tādi kas dziedāja.

Cerēsim ka šīs dziesmas nebus tukšas skanās vien, bet modinās dzintārzenes nedzīvotājus apvienoties. Lai skan dzintārzenes dziesmas!

stud. philos. **Alfreds Antons,**

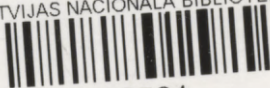
Liet.-latv. Vien. Akadēmiskās sekc. priekšsēdis

174

20

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309098501

0